

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสรุปผลการวิจัยโดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล

ข้อเสนอแนะ
Rajabhat Sakon Nakhon University

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ

2. ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอน แตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2545 จำนวน 59 โรงเรียน ซึ่งมีประชากรทั้งหมด 741 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สุ่มจากประชากรแบบหลายขั้นตอน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวน 297 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเองจากการศึกษาเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำไปทดลองใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย ทุกข้อได้ค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ ($0.2 < r < 0.8$) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้เท่ากับ 0.98 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีส่งและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสืออนุญาตจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด และขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากผู้บริหาร และครูผู้สอนระหว่างวันที่ 15 – 30 มกราคม 2546 จากแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 297 ชุด ได้รับคืน จำนวน 297 ชุด และเป็นฉบับสมบูรณ์จำนวน 297 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / FW ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยใช้ค่า \bar{X} และ S.D.

1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน โดยใช้ t - test

สรุปผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านงานอาคารสถานที่ และด้านงานกิจการนักเรียน ส่วนด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ ด้านงานวิชาการ ด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน และด้านงานบุคลากรมีระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคลากร ด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ และงานด้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านงานกิจการนักเรียนและด้านงานอาคารสถานที่ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานอาคารสถานที่มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนมากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมา คือ ด้านงานกิจการนักเรียนซึ่งมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ส่วนอีก 4 ด้าน มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ ด้านงานวิชาการ ด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านงานบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับวัชร สกุล ณ มรรคา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ในการปฏิบัติงานการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงานตามแผนและการประเมินผลของงานทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ " ปานกลาง " แต่ไม่สอดคล้องกับแสง จันทร์ชอุย (2541 : 74) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า อาจารย์มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสภาพเป็นจริง ยังมีโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จำนวนหนึ่งที่ยังให้ความสำคัญและความสนใจในเรื่องนี้น้อย ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากมีปัญหาในการดำเนินการ เนื่องจากพื้นที่และชุมชนท้องถิ่นของแต่ละโรงเรียน

มีสภาพการบริหารงาน การจัดการงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ที่แตกต่างกันประกอบกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐบาลเร่งปฏิรูประบบราชการ ปฏิรูปการศึกษา ทำให้หลายเรื่องมีความเร่งด่วน ผู้บริหารต้องรีบดำเนินการเพื่อให้ทันกับภารกิจ ทำให้ต้องตัดสินใจโดยลำพังบ่อยครั้ง จึงส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้ พบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านงานอาคารสถานที่ ที่ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารมากกว่าด้านอื่นนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของคำตา ราชมณี (2537 : 140) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ครูมีส่วนร่วมในด้านการบริหารมากกว่าด้านอื่นนั้น อาจเป็นผลเนื่องมาจากในปีการศึกษา 2540 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในปี 2550 โดยการปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน 1 ใน 4 ด้าน คือการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา จุดเน้นคือการพัฒนาด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม มีการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนสำหรับเป็นค่าซ่อมแซม ปรับปรุงอาคารเรียน อาคารประกอบให้มั่นคงแข็งแรง ปรับบริเวณให้สะอาด จัดสิ่งแวดล้อมให้สวยงาม พร้อมทั้งนี้ได้กำหนดบัญญัติ 10 ประการ สำหรับโรงเรียนในอุดมคติให้ถือปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่บรรลุจุดมุ่งหมายตามนโยบายดังกล่าว ผู้บริหารจึงต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากคณะครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มาร่วมดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารมากในเรื่องการจัดบุคลากรรับผิดชอบงานอาคารสถานที่ อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้ให้ความสำคัญให้ความสำคัญและมุ่งสนองนโยบายปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดบทบาทและมอบหมายภารกิจให้บุคลากรร่วมรับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของคำตา ราชมณี (2537 : 138) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอนเกี่ยวกับ

การมีส่วนร่วมในการบริหารมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารด้านงานวิชาการ ด้านงานบุคลากร ด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ และด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนด้านงานกิจการนักเรียนและด้านงานอาคารสถานที่ ที่ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากนโยบายปฏิบัติการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา คือปฏิรูปด้านโรงเรียนและสถานศึกษา จุดเน้นคือการพัฒนาด้านอาคารเรียน สถานที่ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญและสนใจสนองนโยบายนี้ มีการระดมทรัพยากรทั้งบุคลากรและงบประมาณ เพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ขณะเดียวกันนโยบายปฏิบัติการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนต้องปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ให้ความสำคัญกับผู้เรียนมีการวางแผนพัฒนาผู้เรียน จัดบริการอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) รวมทั้งการบริการสุขภาพ เพื่อเป็นการพัฒนาทางด้านร่างกายควบคู่กับสติปัญญา ผู้บริหารและครูผู้สอนจึงต้องร่วมดำเนินการทั้งสองงานในคราวเดียวกัน ประกอบกับขณะนี้มีการตื่นตัวจัดทำผลงานเพื่อขอกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้น จึงเป็นส่วนกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาตน พัฒนางาน ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน มีการประสานความร่วมมือกันอย่างดี มีผลให้มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนด้านงานอาคารสถานที่ และด้านงานกิจการนักเรียนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย

1.1 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย ควรกำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผลการบริหารโรงเรียนว่าได้มีการพัฒนา ปรับปรุงการบริหาร และให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด

1.2 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย ควรจัดให้มีการอบรม บุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นรูปแบบ คณะกรรมการ การบริหารเชิงประชาธิปไตย การบริหารโดยทีมงาน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

2.1 ผู้บริหารควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการ กระบวนการ บริหาร โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วม เพื่อเป็นแนวทางและปรับปรุงพฤติกรรมการบริหารของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้บริหารควรพิจารณาให้ครูผู้สอนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานในโรงเรียนให้มากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับครู

ครูผู้สอนควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ถ้าที่จะ แสดงความคิดเห็น เพื่อร่วมพัฒนาองค์กรให้เกิดความก้าวหน้าในเรื่องของการมีส่วนร่วม ในการบริหาร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูผู้สอนในกลุ่มประชากร ที่มากกว่านี้

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารของครู ผู้สอน

3. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศขององค์กรกับ การมีส่วนร่วมในการบริหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
Rajabhat Mahasarakham University